

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékire küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5	—	Fél évre . . . 8
Fél évre . . .	2	50	Negyed évre . . . 4
Negyed évre . . .	2	—	Egy naps . . . 1
Egy naps . . .	—	—	Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felolvasó szerkesztő: **IFJ. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasasos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apro hirdetés minden sor 4 fillér.

Magyar bűnök és oláh erények.

Irta: **Ifjabb Moricz Pál.**

A hegyek közé, az oláhság fészkeibe a magyar ember még mindig bizonyos foku kicsinyléssel tekint. Ott keresi a vak sötétség országát. Hát szó, a mi szó: lelki sötétség nagyon is ott elég, de a sötét ég alj peremén tüneznének a derülés, a virradás szintjei is.

A sötét kárpitot szakító villám-sugárzás után teljes lesz a közönyéből ébredt magyarság meglepetése. A sötétségben éles szemű, óvatos kezű oláh vezető férfiak szervezték, biztos keretbe foglalták az oláhságot, melynek a társadalmi élete, mozgólódása át- és átvan halva a faji buzdító, hevítő, tette lelkesítő céloktól és eszményektől. Mi pedig hamis jelszavaktól bódultan tépjük a faj kötelekét, áldozzuk fel fajunk anyagi és erkölcsi kincseit bárkinek, ki szép szóval, kétlelkű fogadkozásokkal és nemzeti szín pántlikával közeledik felénk. Az ilyen, minden aranypróba nélkül, osztályos atyafivá fogadjuk és jogunkat, vagyonunkat, nemzeti kincsünket szabad használatára engedjük, örvendezvén, ime: ismét megnyertünk egyet a ma-

gyarságnak; holott a nagy bengáli fénytől vakultan nem látunk el a hátsorompókig, melynél a magyarság munkás és kipróbált százezrei szökösnek ki koldusmódon, reményvesztetten az idegenbe . . . Ekként engedjük botorul pusztulni a magyar erőt, a magyar népet, kit, ha gondjába fogadott volna az oláhságnál olyannyira dicséretes, hasznos fajszeretet, itthon tarthatunk volna a föld erős, elégedett, bátor és hű katonájaként.

Mi fogyunk, pusztulunk. A munka bíró, hazátvédő magyarság legszebb, legnemesebb elemeit rabolja el tőlünk a kivándorlás örvényszerű forgatagja; mert kormány hatalmunk, osztrák hitre szegődvén, maga a legfőbb nyúzója a magyarságnak. Maradna még mentesül a magyar társadalmi szervezet. Ez azonban nem is létezik. Ahány társadalmi osztályunk van, az mind más nyelven beszél, együttérzés helyett széthúzás, gögösködés a jelszava. Idegen erkölcsökkel mételeyezték meg még a jobbainkat is. Kaparjon mindenki magának! Mentse magát mindenki úgy, ahogy tudja. A védtelen bukásával emelkedjék az okos, az erős. Ha tisztességgel nem, akkor tisztesség nélkül is törtessünk előre. A porba gázoltak jajszavát butagyöngöség volna

figyelembe venni. Magunkról és mindig magunkról gondoskodjunk. Ez az okos cél. Ilyen uton törtetnek nálunk a legszedettebb-vedlettebb elemek legelső befolyásos helyekre, ha a nemzethez még oly idegenek is.

Midőn tehát sem a nemzeti kormánytól, a mi nincs, sem a nemzeti, eszméktől és törekvésektől duzzadó társadalomtól, a mi megint nincs, nem várhat a magyar robotos népgyámolító kezét, csupán fosztogatására készséges karmok környezik, midőn, markát pata vastag keményre törte, és mégis nádfedeles házikóját fenyegetik a végrehajtó dobszóval, hogy is ne menekülne nagy keserűségében, nagy árvaságában innét; hisz itt különben sem marasztja, különben sem siratja őket senki. Kivándorítottak, az se olyan baj, tolakodnak a helyetekre okosabb, élelmesebb emberek, a kik szintazonképpen fizetik az adót. — Már pedig a magyarság gonosz, ördögi lelkületű államférfia (Tisza Kálmán) kormányzasi titkos elvül hagyta hátra: — mindegy bárkié is a föld, csak az adót fizessék meg . . .

Bezzeg azok között a lenézett sötét hegyek között, sziklás völgyekben, hol az oláhság százezrei rejtőzködve élnek, ámbár kormány hatalom

Gyermekkori emlékek.

I.

Tudom, volt nekünk két lovunk,
Két szélfoganta pára;
Én adtam nekik abrakot,
Friss szénát éjszakára.
Itattam is, vakartam is
Hajnalba már keményen!
Paszomántos kocsis leszek,
Az volt az én reményem.

Van most is két derék lovunk,
Hatmarkos jócska pára;
De más ad nekik abrakot,
Szénát is éjszakára.
Itatja más, vakarja más,
Fütyöl hozzá keményen . . .
Igy oszlott ködbe énnekem
Nem egy, de száz reményem!

II.

Orczam piros volt, mint az alma,
Szemem mosolygó, mint a csillag,
Mikor suhanz gyerekkoromban
Dologra, a mezőre hiytak.
A hajnal első sugarában
Fürdettem napsütötte arcom;
Gyűjtöttem a rendet dalolva
S fülig pirúltam kis kudarczon.

Arczom halovány színbe hajló,
Szemem világa mécsvilág már,
Mióta vállamon az élet,
Mióta sorsom rudja rám jár.
Az éjnek sápadt holdvilágán
Barangolok, mint kősa szellem . . .
S arczuicsapás kell — nemzetemnek,
Hogy arczomba még vér szökelljen!

Az asszonyok ellen.

Már én, a világnak rokkant katonája,
Bajosan ülök fel házasság lovára.
Nem vásik a fogam lányok kenyerére,
Szerelmi dalokban nem forr szívem vére.
Maradok, mi voltam, aglegényi párton,
Asszonyok dolgába magam sosem ártom.
Elég gyarlandóság szakadt a vállamra,
Minek vegyek asszonyt még árva magamra?
Óh asszonyi nyelvek kétélű pengéje!
Alattatok hull el férfiak zsengéje.
Óh asszonyi szemek álnok ragyogása!
Sirját a bajszos nemnek csak az ássa.
Óh asszonyi kezek, óh asszonyi lábak!
Tornác oszlopai poklos palotáknak!
Szakadjatok én rám, ha bolond órámban
Kótyogós fejemet szerelemre szántam!
Ha levetem pajkos ifjuság ruháját,
Nem kergetem én kis szendék rokolyáját.
Fejemet fölvetve büszkén fittyet hányok,

Felőlem a falnak is mehettek, lányok!
Deresedő fővel, mint egy morcosz medve,
Vadon barlangomban agyra heveredve
Szívom az üdvösség cserepes pipáját,
S szidom a világnak asszonyteremő fáját!

A Lajthán túl.

A Lajthán túl sötét lesz nemsokára,
Utolsó pislog bécsi napsugára.
E sárga tányér hogyha lebukott:
Keletről nem kiált több jó napot!

A Lajthán túl ereszkedik az alkony,
Világosság dereng a Tiszaparton.
A Szent-István torony vaczogva reszket,
A Mátyás templom büszkén hány keresztet.

A Lajthán túl földrengés jár gyakorta,
Sápadt golyhók súlyednek a pokolba.
Először hullnak a kis csillagok,
Aztán — az üstökösök, a nagyok!

Ti drága őszi rózsák . . .

Ti drága őszi rózsák,
Ti szép leányfejek,
Piros, fehér virágok:
Már Isten véletek!
A nyár tovább iramlék,

nem áll mellettök, a faji, a nemzeti szervezkedésnek bámulatos példáit, sikereit látjuk. Ők törődnek, ők foglalkoznak a népekkel. És az anyagiakat, mint a szellemeket illetőleg biztosan haladnak előre, előbbre a faji politika öntudatos üzésével. Náluk oláhnál kezdődik és végződik az ember. Ezért mindenre készek. Ennek a gyarapításában fáradhatatlanok. A találegkényességben kifogyhatatlanok. Nem vetik meg a magyarság jóhiszeműségének és nem bánomságának a legteljesebb kiaknázását sem; mert például nyilvánvaló dolog, hogy a nemzetiségi helyen fentartott állami főiskolákban nevelődtek a legádázabb oláh izgatók . . . És míg mi magyarok saját véreink által eladott nemzeti lét jogainkért az osztrákkal vagyunk kénytelenek manap is tülekedni, míg társadalmi és faji erőnkönk önmagunk fegyverezük le és szolgáltatjuk ki mindenféle bomlasztó törekvéseknek, míg fajnunk sok százezer katonájának tengertulra vándorlásán sem riadunk egysegesen cselekvő, mentő nemzeti seregbe, addig a furfangos, lakmározó hegyi medveként csöndes oláhok a hódításra, diadalokra szervezik fajukat, a magyarság közé mind beljebb-beljebb tolják futó árkaikat . . . Azt mondom, hogy mire majd észére tér a magyar és fegyverbe kiáltanak az álomba szenderült vagy közömbös, oktondi magyar őrszemek, hatalmas oldaltüzeket kapunk ezekből a futóárkokból; mert nem a régi érzéketlen, vad tömeg már az oláhság. Tevékeny, fáradhatatlan és évről-évre növekedő értelmiség áll a tömeg élén. Tüzeli a tömeget az oláhságában való kitarításra és lelkes küzdelmekre. Ez az értelmiség a faji érzésektől és szeretettől teljesen át van hatva és veszedelmes ellenfél; mert lelke mélyében megőrizte a faj vad szenvedélyeit, de cselekedeteinek fegyverei már teljesen

A fáknak lombja hull.
De bársonyos ruhátok
Tavaszfényben virul.

Ha lelketek nem volna,
S nem fájna oly nagyon,
Ha rajtam sem taposna
Tengernyi fájdalom:
Süvegemhez virágul
Büszkén tűznélék én.
Ha több csillag ragyogna
Boldogságom egén!

Most újra vándorútra
Szoritott végzetem.
Ez élet csak bolyongás
A földi téreken . . .
Ti drága őszi rózsák,
Ti szép leányfejek,
Piros, fehér virágok:
Mar Isten véletek!

(Debreczen.)

Oláh Gábor.

korszerűen okosok, finomak, furfangosak Ezen oláh értelmiség növekedését leginkább bizonyítja az, hogy most már elhatározták oláh szinpad alakítását, oláh vándorló szintársulat szervezését is, még pedig modern alapon. Egy Oláh országban végzett színész növendéket nagy ösztöndíjjal küldtek ki a külföldre, a legelső szinpadok tanulmányozására, a kit, ha majd onnét Magyarországra tért, az oláh értelmiség, az oláh társadalom nagy erkölcsi és anyagi tökéjével támogat, az első magyarhoni oláhszinjátzó társaság szervezésére és missziójára irányított törekvésében.

És bizony mondom: ama vaksötétnek híresztelt hegyek közül még számos meglepetések várnak a közönyös, a széthuzó, a büneinek tengerébe merült magyarra, mely két kézzel pazarolja nemzeti kincseit és botorul oldozgatja, szaggatja fajának kalászos kéréit, drága, szent kötelekeit és a viharok ezért sodorják el a termésre áldott kalászokat, mignem pusztán marad a konkolytól, dudvától lepelt tarló földünk, melybe a hódításra szervezett idegenek szabadosan vetik az ekét; mert nem lesz igazi magyar, a ki megvédje az ősi földet! Magyarom! Becsüld meg tehát te is a magyart. Tanulj az oláhtól. Szervezkedj te is a világegyetem nagy harcára, mely a fajok harca lesz és melyben azok maradnak felül, a kik megőrizték, fentartották, ápolták a fajoknak arany tulajdonságait és eredendő erényeit, erejét!

Történelmi egybevetések és tanulságok.

Irta: **Nagy István** kémeri ref. lelkész.

(Két ezikk.)

I.

— Ausztria. Nemzeti ébredés. —

Ugy lett szálló igévé: Ausztria soh'se tanul soh'se felejt. Nem felejt a sérelmet, nem felejt bosszút állani — azon is, akit ő bántott. És nem tanul, nem okul a történelmi eseményekből.

Ne menjünk messzire. Az 1859-ik évben olasz franczia hadakkal vívott csatákban. A hadjáratokban természetesen ott vannak a leigázott, Magyarországnak is erőszakkal elvitt fiai, sok ezereken bizonyosan azon honvédek közül is, akik azelőtt 10 évvel hazajok szabadságáért küzdöttek.

Elviszi Ausztria egy másik nemzetnek, egy szabadságra termelt nemzetnek a fiait jogtalan, istentelen háboruba, hogy segítsenek neki bitor hatalmát ismét egy más ország népe felett megerősíteni, azokat továbbra is újra leigázzai.

Magyarországon elrabolva minden jog, minden szabadság, mit Isten ad egy nemzetnek; sárba taposva minden nemzeti vágy, kiesüfölvé, arculverve, meggyalázva minden nemzeti eszmény, elhervasztva minden hazafiai remény, az ország egy félelmes börtön, melyben labujhegyen, némán járnak az emberek, titokban a honfiu keservnek itt ott

jajgató kitörése; egy egy összeszorított ököl, vad szidalom és átok a zsarnok ellen. Magyarországon nem pihen a hóhér, egyre dolgozik a löpor és golyó; a nemzet fiai galádul, mint veszett hiénák által megöletve, ezerek bujdosásban, börtönben . . . És a buta Ausztria a magyar haza fiait viszi, hogy érette harcoljanak, hogy velök egy más nemzet szabadságát tiporja el!

És hova jutott! Magentához és Solferinóhoz, ezeknek csufos veszteségeihez.

Solferinónál Ausztriának 250 ezer embere van és ebből 15 ezer lesz a francziák hadifoglyává. E számból bizonyosan a legnagyobb rész magyar, De hát azt csak egy eszeveszett zsarnok gondolhatja, hogy egy leigázott, szabadságától megfosztott, saját hazájában kutyává tett nemzetnek a fiai ö érette harcoljanak, és harcolnak egy szabadságáért küzdő másik nemzet ellen, melynek hadseregében magyar fiuk, testverek is vannak. Ausztria várta ezt. És Ausztria a solferinói vereség, az olasz birtok elvesztése után sem értette, nem tanulta meg, hogy ő Magyarország nélkül egy nagy hatalommal sem fog megmérkőzhetni sohasem; Magyarországra pedig nem számíthat, míg felette abszolút hatalommal akar uralkodni, míg alkotmányát, szabadságát visszaadva, ki nem békíti, meg nem engeszteli. Ausztria ezt Solferinó után még nem értette meg, hanem vonszolta a még mindig alkotmány nélkül kormányzott, tehát rabnemzetet és ezzel rohant maga eszeveszetten 1866-ban Trautenuhoz és Königgrätzhez, a megérdemelt csufságba, gyalázatba. Hallhatjuk előtanuktól, hogy Königgrätznél a magyar fiuk, ha csak lehetett nem löttek és mihelyt lehetett, a poroszokhoz tömegesen átszöktek.

A nemzeti szellem, a nemzeti öntudatra ébredés sem ejti gondolkozóba Ausztriát. Harczoi ez ellen is bolond Sancho Pansa módjára, mint szél malom ellen. A láthatatlan szellemi mozgalom ellen ismét erőszakot, börtönt, golyót szegez.

A nemzet 1859-ben már nagy hirtelenséggel felébredt Ausztria gyengeségének, a saját erejének a tudatára, békés, de Ausztriáramegis félelmes tüntetésekben adja tudtára elnyomójának, hogy ő élni és pedig mint szabad nemzet akar élni, önsorsa felett önmaga rendelkezni.

A nemzeti öntudatnak egy egy villámfénye cikázik ki és keresztül a hazán, be Ausztria szemébe egy olyan tüntetésből, a milyen volt az 1859-ik év nyarán az esztergomi Szcitovszky ünnepen Bartakovits egri érsek pohárköszöntője, melyben a magyart halálíg gyűlölő Albrecht főherczeg jelenlétében sürgeti, hogy a magyar nemzet jogait követelni kell, a mire a gőgös főherczeg székét maga alól kirugva, kíséretével együtt dühösen távozott.

A mely jelenetre következtek egymás után ugyanazon év őszén Kazinczy Ferecznek, az osztráktól 7 évi börtönt szenvedett nagy magyarnak Széphalmon ünneplése; a Kisfaludy Károly Szobrának Balaton Fűreden, Berzsenyiének Niklán leleplezése, majd a zsendár által üldözött magyar bajusz-nak, szakálnak, magyar viseletnek tüntető hordása, melyekért Solferinó előtt még törvényeszk, börtön vagy megvertetés járt. És 1860-ban Pesten már megünneplik a Márczius 15-ikét. Igaz ugyan, hogy ekkor még közzé lövet az ifjuságnak a vad pribék.

De az a tüntetés, amelyet az ekkor elesett Forinyák Géának a temetésén rendezett az ifjuság, általában Pest város olyan volt, mely Ausztriának felnyithatta volna a szemét, hogy a magyar nemzet újra szabad minden hóhér munka daczára; csak időkérdése már a szabadság kivívása; a zsilipet, melyet a felébredt nemzeti szellem feltépett,

Ausztria többé vissza nem állithatja. De ez nem látott, nem hitt ekkor sem. Ausztria nem tanul, nem okul soha sem.

1867-ben megtörtént a kiegyezés, de nem a kibékülés, mert a békéhez őszinte egység kell, itt pedig a magyar megváltó család, a tulságos nagy lelkűség a nemzetnek nagyon sok jogairól, állami és nemzeti létének sok biztosítékairól lemondott éppen akkor, amikor Ausztria tönkre verve engedett volna, mert hiszen ő csak ilyenkor enged. E feladott jogok miatt érzett keserűség, a rut hálatlanság, melylyel az újra fellélekzett Ausztria a lovagias magyar nemzetnek fizetett, végre öntudatra ébresztette ezt; az egymásután jött ostromcsapások, melyekkel a hőhőnép arcunkba vágott, vérig sértett nemzeti büszkeségünkben, valahára felráztak dermedt álmunkból. A felébredt nemzeti szellem minden alkalmat felhasznál a tiltakozó, vagy követelő tüntetésekre. Tiltakozni a jogfosztás, a nemzeti becsületünkben tovább is meggyalázás, nemzeti létünkben megalázás ellen; követelni olyan nemzeti jogokat megélhetésünkben, nemzeti védőerőnkre nézve, milyenek egy magyar vármegye nagysága koldus és barbár Balkán államnál kérdésbe sem jönnek.

A nemzeti szellem és öntudat hatalmi ereje mozdul meg minden olyan tüntetésben, mint a nagyarányú és szinte vakmerőnek mondható kolozsvári volt, a mely és a melyek saját hazánkban történő szörnyűséges megaláztatásunk ellen tiltakoznak.

Az ébredés jele a soha nem hallott bátor hangok az országgyűlés mult őszi megnyitására; a függetlenségi párt ide s tova esztendősi nemzeti ellenállása (mert hiszen ez annak méltó neve és nem obstructió), 100 ezrek, jó magyarok, igaz hazafiak felvonulása az ország törvényhozó házába és így tovább.

Mert e nemzet élni akar. Vajon Ausztria akar-e a nemzeti szellemnek, a nemzet méltóságáteljes nyugodt követeléseinek önként engedni, vagy most is Solferinót és Königgrätzet vár!

Nietzse az „új nőről.“

„A nő önálló kíván lenni: és e czélből felvilágosítani kezdi a férfit „a nőről mint olyanról“ — és ez a legesunyább haladásai közé tartozik Európa általános elrutításának. Ezt mondja Nietzse és e szavakkal hosszabban prelegál is a modern új nőnek.

Ez az „új nő“, a kiről mostanában oly sok szó esik és a kiknek jöttét diadallal hirdeti oly sok női toll, és női ajak, foglalkoztatta tehát a s.,-mariai bölcsesét és — mi türes tagadás — haragos gunyolódásra is bírta. És talán nem is olyan igaztalanul. A nők mai napság tulságosan sokat beszélnek a „nőről.“ Mindenféle hangnemben prédikálnak az „új nőről“: az új nő mint hitves, anya, szerető; mint barátnő, anyós és nagyanya; az új nő mint egyéniség, mint ember; és mintha az „új nővel“ egy új világ is készülné feltámadni — természetesen egy sokkal jobb és tökéletesebb, mint a minő valaha volt.

És erre a sok dologra csudálkozva dörzsöljük a szemünket: De hát tulajdonképpen miről is álmodoznak ezek a hölgyek? És honnan veszik e szent hitöket? Feltéve, hogy csakugyan úgy van minden, a hogy ők mondják és a nőben csudálatos szellemi és jellembeli adományok rejlenek, a melyek csak még nem juthatnak érvényre, mert mesterségesen elnyomták a nőt: nem volna e éppen a nők részéről okosabb, ha egyelőre hallgatnának erről és kevésbé fecsegő módon, csendben és türelmesen munkálkodnának

mind e remek adományok feltámadásán és bevárnák, a míg a mindeneket felforgató csodás „új nő“ tényleg elérkezik?

Csak természetes dolog és rossz néven sem vehető, ha Nietzsének ez a dolog nem tetszett. De azért mégis tulságosan elvetette a sulykot. Ő az izellen kinövéseket, amelyek minden átmeneti korszakban előfordulnak, elcsereéli azzal a kénytelen szükségességgel, a mely a nőnek megjelöli az utat a munkára, művelődésre és felvilágosításra: ő a nagy-zási hóborttal* teli „emanczipált“ nőt, a ki szerencsére nem képez szabályt, nem választja el elég szigorúan a munkálkodó, küzdő, előre és fölfelé törekvő leánytól és asszonytól, a ki pedig a küzdelmet nagyon is komolyan veszi, komolyan kell hogy vegye, mert hiszen élnie csak kell neki is. Ő — férfi módjára egy oldalú szempontból nézi a dolgot: milyennek kell lenni a nőnek, hogy a férfinak tessenek. Szerinte a nőnek egyetlen hivatása, hogy a férfinak tessenek s ha nem tetszik, akkor megszűnt minden létjogosultsága. Erre nézve elég nyíltan nyilatkozik: „Eddig a felvilágosítás a férfi dolga s a férfi adománya volt — az ember „egymás közt“ maradt ezzel; de mindez iránt, a mit a nők „a nőről“ irnak, csak eltelhetünk bizalmatlansággal, hogy tulajdonképpen akar-e, akarhat-e a nő felvilágosítását saját magára vonatkozólag... Ha a nő ebben nem keres valami új pipereczkét — szerintem a cziczomázgatás az öröknőiségnek a főkélléke! — nos akkor félelmet akar kelteni maga iránt — sőt talán még uralkodni is akar.

De igazságot nem akar, minek neki az igazság? Kezdetből fogva a világon semmi sem volt idegenebb, ellenszenvesebb a nőnél, mint az igazság, neki nagy művészete a hazugság, legnagyobb ereje: a látszat s a szépség. Mi férfiak nyíltan bevallhatjuk: hogy éppen ezt az ösztönét és tehetségét a nőnek tartjuk sokra; elég néha a mi életünk s a magunk könnyebbségére szeretünk olyan lényekhez csatlakozni, a kiknek simogató keze mellett, a tekintete s édes bohóságai közepette, a mi komolyságunk s alaposságunk szinte balgaságnak tetszik.

Más helyen meg így nyilatkozik: „Az a mi imponál s a mi néha még félelmet is kelt a nő iránt, az a természete, a mely „természetesebb“, mint a férfié, a simulékonysága valósággal ragadozószzerű és ravasz; a keztyűje alatt a tigris karmait rejtegeti; naiv az önzésében, nevelhetetlen, tele van belső vadsággal, megfoghatatlan a vágyaiban és erényeiben... És a mi minden félelem mellett mégis szánalmat kelt e „nőnek“ nevezett veszedelmes és szép macska iránt az, hogy szenvedőbb, könnyebben sérthető, a szeretetre nagyobb szüksége van, s a csalódásra predestináltabb, mint akármelyik más állat. A félelem és szánalom: ezekkel az érzelmekkel állt a férfi eddig a nő előtt mindig már az egyik lábával a tragédiában, a mely rombol, a mikor egyuttal elragadtat...“

Nos, ez idézett dologról mindenki a tetzése szerint ítélkezhetik, annyi azonban bizonyos, hogy a Nietzse szeme előtt egy határozott típus lebegett. A bájos, fiatal nőé. az „édes bestiáé“, amely rejtély a férfiakon bohóságaival elbolondítja azt, érzékiségével fogva tartja, azt akarja, hogy szeressék és elkényeztessék és uralkodik a mámoros férfian. Am szabály-e ez? Rémsok az az asszony és leány, a ki sem nem szép, sem nem bájos, s a kikkel a férfiak édeskeveset törődnek. Ha aztán ezek a nők a férfiak nélkül igyekeznek segíteni magukon, munka után látnak s a magok erejéből küzdik magukat keresztül az életen, ezt a szükség kívánja meg tőlök s nem a magok gyönyörűsége.

Szerintem már csak sokkal kelleme-

sebb volna minden nőnek, ha érdekes „tragédiák“-ban lenne része és felváltva, hol „rombolna“, hol meg „elragadtatna“. Am ha nem akad médium? könnyebb felállítani a szabályokat, mint érvényre juttatni azokat a gyakorlatban.

És még egyet. Az emberiséget nem lehet feltartóztatni a fejlődésében. Keleti állapotokat meg nem fog teremthetni nálunk már senki sem — pedig a Nietzse eszménye a hárembeli nőcske. Ez már azért is lehetetlen volna, mert nemcsak az európai nő, de már mi férfiak sem vágyunk erre. A nőnek lépést kell tartani a férfival. Nem áll az, hogy veszt a bájos voltából, mert van némi tudása s annak meg a férfi örül legjobban, ha érdeklődésre talál a nőben a maga érdeklődése iránt. Ha nézzük az oly sok férfi levelezését, melyet a hitvesével vagy barátnőjével folytatott, kitetszik, hogy mindig szükségét érezte annak mind, hogy a hozzája közel álló nővel közölje mindazt a mi magát foglalkoztatta.

Általában véve el lehet hinni, hogy a szellemileg munkálkodó asszonytól távol áll az, hogy vetélkedni akarjon a férfival vagy hogy éppen föléje akarjon helyezkedni. Ő minden szellemi téren szívesen megelégszik a második szereppel és ellentmondás nélkül megegyezik Dantéval, a mikor azt mondja: ella guardava suso ed io in lei. Göthével, a ki azt mondja: „csak az örök nőiség vonz bennünket“, de egyben hinni akar maga is az örök férfiasságban.

Az egy évi önkéntesek.

(Szolgálnak-e a már besorozott önkéntesek? — Katonai felfogás. — A régi önkéntesek.)

A művelt magyar ifjuság egy évi önkéntesnek sorozott ezreire nagyfentosságú kérdés, hogy az idén szolgálnak-e már a besorozott önkéntesek? . . . Nem tudja senkisé, hogy itt Debreczenben is mi készül a kaszárnya falain belül? — de — éppen azért nagyon alkalomszerű az alább következő cikkely, melyet Balassa Ármin dr. szegedi szerkesztő barátunk jelesen szerkesztett újságjából, a „Szeged és Vidék“-ből vettünk át s mely így következik:

A közjog határozottan tiltja, hogy ujoncz megajánlási törvény nélkül bárkit is behívasson a hadügyi és honvédelmi kormány. Kérdés most már, vajjon az önkéntesek, a kiket már régebben besoroztak, de szolgálataikat felsőbb tanulmányaik folytán ez évi október elsejéig halasztották, — törvény szerint behívhatók e?

Ugy értesülünk, hogy a szegedi 46-ik házi ezred és az 5. honvéd-gyalogezred parancsnoksága igenis behívja a már besorozott önkénteseket. Ez a behívás föltétlenül törvénybe ütköző. Kmety Károly dr. egyetemi tanár azt mondja közjogában, hogy az önkéntes jelentkezők fölvétele sem eszközölhető.

Aki törvény engedelme nélkül csapatot gyűjt, lázadónak tekintendő. (Büntető törvénykönyv 161. §.) Az ujonczmegajánlási jogban benfoglaltatik az évi ujonczjutalék valóságos kiállításának engedélyezése.

A hadügyi kormány e szerint nem hívhatja be a már besorozott önkénteseket sem, mert nincs törvény, amely megengedné az ujonczok kiállítását. — Különösen nem hívhatók be azok, akik még huszonegyedik életévük betöltése előtt önként soroztatták be magukat s azután egyetemi tanulmányaik folytatása miatt halasztották a bevonulást.

Országosan tiltakozni kell a már beso-

rozott önkéntesek behívása ellen. Ez nyílt törvénysértés. S reméljük, nem akad magyar ifju, aki most szolgálni kíván.

A bécsi Fremdenblatt visszatér a hadügyminiszter ama rendeletére, mely a harmadik évfolyamot szolgáló katonáknak a szolgálatoan megtartásáról szól, nehogy az egyéves önkéntesek dolgában félreértés legyen. Kiemeli a rendelet, hogy az egyéves önkéntesekkel egyáltalán nem foglalkozik: ezekre nézve ez idő szerint szabadságolásról rendes viszonyok közt sem lehetne szó, mert előbb le kell tenniük a tartalékos tiszti vizsgálatot és azután áthelyezik őket a tartalékba vagy a nem aktiv honvédségbe. Minthogy azonban a hadügyminiszter rendelete csak ideiglenes és valószínűleg nem sokára végleges intézkedés követi, fölmerül az a kérdés, hogy ez vonatkozhatik-e egyáltalán az egyéves önkéntesekre.

Az osztrák véderő-törvény alapján ez lehetséges lenne. A 8-ik szakasz 7-ik pontját, mely a szolgálati idő végéről szól, az egyéves önkéntesekről szóló 25-ik szakasz sem korlátozza. E szakasz 11-ik pontja megszabja, hogy azok az egyéves önkéntesek, akik a vizsgálatot letették, tartalékos (nem tényleges állományu honvéd) tisztekké, esetleg hadapródoká neveztesse ki. A 13-ik szakasz az egyéves önkéntesek összes szolgálati idejének kiszámításával foglalkozik.

Ellenben a véderő-utasítás első részének 7-ik és 11-ik szakaszából kitűnik, hogy az egyéves önkéntesek szolgálati idejének egy évnél tovább való megnyújtása ki van zárva. A 7-ik szakasz 3-ik pontja azonban elrendeli, hogy az egy-, illetőleg két éves szolgálat teljesítése után az önkéntest a tartalékba, esetleg az nem tényleges honvédségbe helyezik át és a 11-ik szakasz 3-ik pontjának második bekezdése tartalmazza az említett 8-ik szakasz 7-ik pontjának korlátozását, mely azt mondta, hogy az egyéves önkénteseket szolgálati évök végével azonnal a tartalékba (nem tényleges állományu honvédségbe) kell sorozni. A két évre elítéltekre persze ez nem szól.

Kitűnik tehát, hogy az egyéves önkénteseknek nem kell attól tartaniok, hogy a magyar helyzet kedvéért egy évnél tovább szolgáljanak.

Két szent.

— A „Tárogató“-ból. —

Egyik szentség csálhatatlan,
Másik szentség sérthetetlen.
Mindakettő halhatatlan,
Bárha erre érdemetlen.

Szentek, de nem védő szentek:
Őket a nép védi, tartja.
Közbenjárók nem lehetnek, —
Isten meg sem hallgathatja.

Ők lesznek ott a vádlottak,
S szorulnak a nép szívére.
A vád: inkvizícióznak
S az önkénynek tenger-vére!

Isten örök szent nevében
Folyt az a sok öldöklés itt:
Lesz büntetés, mert az Isten,
Nem siet, — de nem is késik!

Kornai István.

NAPI HIREK.

Történelmi hangverseny.

A debreczeni dalegyletről, mely 1863. alakult, teljes elismeréssel kell nyilatkoznunk, azon nemzeti, mint művészi tekintetből egyiránt fontos, becses vállalkozása miatt, hogy a magyar dal fejlődésének történetét az előidőkből egész napjainkig érdekfeszítő hangversenyeken ösmerteti. Négy korszakban csoportosítva foglalták össze a magyar mű és népdal-zene költészet gyöngyeit. A kegyelet gerjesztő egyházi énekek, harci tüzet gyújtogató kurucz riadók, dévajkodó virág nóták és a nép szerelmes, majd bánatos szívének megkapó danái, mind fülünkbe csendülnek e hangversenyeken, melyek a magok nemében páratlanok voltak. Mind a kiváló karmestert, Mácsay Sándor zenetanárt, mind ezt a régi hírneves dalos testületet a legnagyobb elismeréssel illetjük ezen legmagasabb színvonalu, nagy nehézségű hangversenyeknek az igazán művészi keresztül viteleiért. És most midőn, holnap este, e történelmi hangversenyt megismétlik, illetőleg a négy korszaknak, a több hangverseny anyagnak a legbecsesebb, legjellemzőbb darabjait egy történelmi hangversenykeretbe foglalták össze, ezzel igazán hálára kötelezték a közönséget, melynek így alkalma nyílik a magyar dal bűbajos kincseit egy hangverseny keretében is megösmerni. A legmelegebben ajánljuk a holnapi hangverseny látogatását, mely az izlést, tudást, nemzeti nemes érzéseket fejleszti. A debreczeni dalegylet f. hó 3-án, az az holnap este 9 órakor tartja meg ezen nagyszabásu történelmi hangversenyét, **a nagyerdei vigadóban**, Mácsay Sándor karnagy vezetése és Rác Károly zenekarának közreműködése mellett. Belépti díj személyenként 2 korona. Csaladjegy 3 személyre 4 korona. Ezen összevont történelmi hangversenyen, 1100 tól 1850-ig terjedő korszak dalaiból mutatnak be válogatott darabokat. A műsor a következő:

1. Zrinyi Miklós halála: Rác Károly és zenekarától.
2. Összefoglaló rövid bevezetés.
3. Regős ének a csolaszarvasról (Szláv eredetű pogány magyar dal 1100-ból.) Férfikarra átirta: Mácsay Sándor, Előadja a Dalegylet.
4. „Jersze emlékezzünk“ kezdetű dal 1538-ból. Szerzette Farkas András. Férfikarra átirta: Mácsay Sándor. Előadja: a Dalegylet.
5. Egervár viadaláról való négy ének Timódy Sebestyéntől (1541—1553.) Férfikarra átirta Mácsay Sándor. Előadja zenekisérettel Nagy András egyleti m. tag. ur.
6. Gályarabok éneke (1674.) Férfikarra írta: Mácsay Sándor. Előadja: a Dalegylet.
7. Rákóczy imádsága (1710). Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja: a Dalegylet.
8. Csinom Palkó (kurucz dal 1705.) Előadja zenekisérettel Nagy András egyleti m. tag. ur.
9. Czinka Panna nótája. Előadja Rác Károly és zenekara.
10. Tréfás dal a német tánczra Horvát Ádámától (XVIII-ik század vége.) Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja: a Dalegylet.
11. Gunydal II-ik József császár idejéből. Férfikarra írta: Káldy Gyula. Előadja a Dalegylet.
12. Legyen úgy, mint régen volt . . . (1810.) Férfikarra írta: Mácsay Sándor. Előadja: a Dalegylet.

13. Klapka induló (1848.) Rác Károly és zenekarától.

14. Csata dal Petőfitől (1849.) Zenéje: Huber Károlytól. Előadja a Dalegylet.

15. Repülnél lelkem . . . Tompa Mihálytól (1850.) Férfikarra írta: Mácsay Sándor. Előadja: a Dalegylet.

A műsor többi számát Rác Károly zenekara látja el — hajnali 2 óráig.

A bevezető ismertetésről Csurka István egyleti titkár gondoskodik.

E műsor megszakítás nélküli egymásutánban fog előadatni, mely idő alatt a m. t. hallgató közönség a sorszékben foglal helyet.

Megjegyezzük még, hogy az I. II. III., valamint az összevont, továbbá az 1903. év december hó 3-án, a „Biká“-ban tartandó IV-ik történelmi hangverseny összes dalainak történelmi ismertetését magában foglaló terjedelmes füzet (Kalauz) Eperjessy István könyvkereskedő urtól, este pedig a pénztárnál 40 fillérért kapható . . . Valóságosan irodalmilag is becses és értékes ez a csinos füzetke, mely a Hoffmann és Kronovitz nyomdájában jelent meg, mely történelmi tanulmány és kalauz gazdag kincseket foglal magában és a Csurka István egyesületi titkár tudását, izlését és ügyes, könnyen áttekinthető összeállításával avatottságát és írói tollát dicséri. Annyi sok zamatos magyar dal van e kötetecskében összegyűjtve, korszak szerint összeállítva és érdekesen magyarázva, hogy a sikerült művecskének összeállításáért, megalkotásáért nem mulasztathatjuk el különösen is elősmérésünket fejteni ki Csurka István titkárnak s írójárunknak. A magyar zene történetének és a szebbnél szebb magyar dalnak megösmérése végett ajánljuk mindenkinek a füzetet, melynek az ára 20 krajczár.

Kollegiumi iskolatársak találkozása.

Kovács József, Simonffy István és Buday János felkérlik iskolatársaikat, akikkel 1868-ban a debreczeni főiskolában érettségi vizsgálatot tettek, hogy szeptember 26-án d. u. 4 órakor jelenjenek meg a főiskola 2-ik számú termében.

A csongrádi cigányprimás és a német gyáros leánya.

A Rigó Jancsi romantikus históriájának párja akadt. Igaz ugyan, hogy a szerelmes hölgy nem kincses hercegnő, csak egy nagygyáros leánya. Arról szól ugyanis az ének, hogy nagy öröm van Csongrádon a Lakatos cigányfamiában, mert a legifjabb legénybe beleszeretett Nürnbergben egy gyáros szépséges leánya. Lakatos József cigányprimás sokáig huzta ütött kopott bandája élén aszomoru magyar nótákat a csongrádi jókedvű ifjaknak. Egy esztendő óta megunta a helyi közönséget a kisdud zenekarával egyetemben. Fölkerekedett és meg se állt Nürnberg városáig. Ott esténként huzta a bus magyar nótákat, melyek szóltak a derék magyar fiuk nagy nagy szerelméről. Hallgatták a nótát a szentimentális német kisasszonyok és Setter Jakabnak Johanna nevű szép szöke leánya addig tündött fölötte, míg rabja lett a zive a magyar cigányprimásnak: Lakatos Jósának. Nem is sokat okoskodott, hanem megmondta az aranyláncos papájának, hogy ő a csunya, feketeképű Lakatos Józsié akar lenni. Nagyon valószínű, hogy a Setter úr válasza kedvező volt, mert Csongrád hatóságához levelet intézett Lakatos Jóska a házassághoz szükséges okmányok miatt. Hat ezért örülnek most Csongrádon a Lakatos-famiában.

Színházi tüzelő készülék.

A színházat a tüzelő-kaszárnyával egyenest tüzelő vezeték köti össze, hogy esetleges tűz alkalmával azonnal értesíthessék a tüzelőságot. Most hogy a színháznál javításokat végeznek, a kőművesek ezt a vezetékét leszaggatták. Felhívjuk erre a színházfelügyelő tanácsnok figyelmét, hogy intézkedjék mielőbb a vezeték helyreállításáért.

Sulyos szerencsétlenség.

A Móríz telepen sulyos szerencsétlenség történt. Nagy István és Dobi József oltott meszet fuvaroztak. A tartályból lapáttal dobták fel a szekérre a meszet s e közben Nagy a meszes lapáttal Dobi arcába vágott. A mész a szerencsétlen ember arcát összeégette és jobb szemévilágát is elveszti. Nagy ellen megindították az eljárást.

A városházáról.

Szentgyörgyi József, Debreczen szabad királyi város illeték nyilvántartó hivatalának a főnöke nyári vakációjából hazaérkezett és elfoglalta a hivatalát.

A Vilmos huszárok hadgyakorlata.

A Vilmos huszárezrednek Debreczenben állomásozó és most nagygyakorlatra parancsolt századairól hírt vettünk. A 7. huszárezred három százada szeptember 8-án és 9-én Uj-Aradon lesz elszállásolva, 10-én megy Kurticson. Mácsán, Kisjenőn, Erdőhegyen, Illyén, Biharpuszpökön át Debreczenbe, hová e hó 18-án érkezik meg.

Kibővítik a katolikus elemi iskolákat.

Abban az összegben, melyet a város a felekezeti iskolák segélyezésére megszavazott, a róm. kath. elemi iskolák kibővítésére és felszerelésére 32000 koronát vettek fel. A mérnöki hivatal most terjesztette a tanács elé az iskolák kibővítésére vonatkozó tervet és költségvetést. A költségvetés szerint 34000 kor. kerül a kibővítés, de miután a vállalkozók rendszerint 10% engedményt adnak, a munkálatokra elegendő lesz az előirányzott 32000 korona. Az építésre az árlejtést a napokban hirdetik meg.

Az ásvány és szikvizadó behozatala.

Mint ösmeretes, a tanács megbízta a főszámvevőt készítsen szabályrendeletet az ásványvizek és a szikviz megadóztatására. A főszámvevő a szabályrendeletet elkészítette és beterveztette a tanács elé. A tanács elfogadta a szabályrendeletet és most a közgyűlés határozza a felől, hogy behozzák-e vagy sem ezt a szörnyen finánczos rideg, kapzsi adónemet, mely a szegény emberek üdítő italát: a szódavizet és a gyógyvizként használatos hazai ásványvizeket is megakarja adóztatni.

Innét-onnét.

Nincsen rózsza tüske nélkül. Elmondhatom ezt az én nagyszombeni kedves barátamtól küldött képes levél lapról is . . . A magyar címertől hiányos királyi állami főgymnasiumot mutatja be a szebeni levél. Hanem, a mit a levélre irtak kedves baráti kezek, abban van a rózsza, de meg a tüske is. Mert ime - lássátok - miként csufolkodik a nagyszombeni „gyémántos” magyar nagy urasszony:

„Kedves Örmester Ur! Tudom, hogy miért mondott le a rangjáról! Fél, hogy a

rohamosan közeledő magyar világban — „gyenyeralis” lesz . . . Pedig ugy-e, jobb fiatal örmesternek lenni, mint vén generálisnak? . . .”

Ez szent igazság kedves, „gyémántos” nagyasszonyom! De mitevők legyünk akkor, midőn már örmesternek is öregecske a legény? . . . Már pedig alulírott ebbe a korosztályba jutott! Hanem ha az a magyarázat csakugyan elkövetkezik — bár már elkövetkezett volna! — no, majd megmutatja az örmester ur, milyen aczélből készült a kardja. Bár meg is mutathatnánk már . . . Ott esven el a harc mezéjén, hol a holttesteken át fuvó paripák száguldoznak a kivivott diadalra . . .

De még több tüskéje is van ennek a szebeni rózsának. A barátom uram, a „gyémántos” szebeni magyar asszonyunk hívséges társa meg alulírottan erősen kifejtett hunérmestert figuráztatja a következőképpen:

„Kedves Barátom! Z. és Nagy József atyánkfia nagyon lelkesül Ázsiába tervezett költözési szándékod iránt. Már megvettek a batyus zsakot és türelmetlenül várják a felhívást az indulásra. Ne késsél soká, mert megreped a szíved? Mikor látunk az indulás előtt még? . . .”

Ej, hajh! Ti csufolkodók. Ázsiában fehérszarvast kergetett a magyar. Itten pedig a nemes magyart kergetik, zavarják fehérszarvasmódjára és pedig mindenfajta, hitvány, nyafka, topsi, csahos száju, ökölnyi nagy, de szemtelenségre igazi elefántkirály, pudlicskák! Hejh, ha az a nemes szarvas visszatorpintana, aczélerős aggancsával közibük ütne, miként kushadnának, miként szaladnának szerteszét azok a vonyító gyáva hadak és ekkor bizony alulírott sem kívánczna vissza Ázsiába, a hova a szürke lovak mellé, áldozófőpapak a szebeni esperes atyánkfiait is szívesen látom.

Az indulás előtt — az első állomás Neppendorf lesz — mindenestre beköszöntök Nagyszombeni egy kis „nagyvárad borra”. Akkor majd énekelünk is a „Gotterhalté” danájára egy igazi „ázsiai hun magyar” indulót, melynek a szövegét a multkoriban tanultam a szép magyar Hajduhadhazson és most csakis azért nem írom ide, nehogy ebben a jeles független Magyarországon még „császársértő” perbe marasztaljanak érte! Hej pedig sikerült induló ez a hadházi szövegezés szerint. Az ilyen „Gotterhalté” már Nessi Pali sem kifogásolná . . . Tehát a viszontlátásra.

nemes Portörő Kelemen.**A jövő év virilistái.**

Az ex-lex állapot fura helyzeteket teremt minden oldalon. Augusztus 31-ig kell minden évben összeállítani a törvényhatóságok legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét. Az idén azonban május óta alig fizetnek adót s a kimutatásokat nem lehet összeállítani. A belügyminiszter úgy döntött, hogy az ideai névjegyzékek maradjanak érvényben. Most érkezett meg Debreczen város és Hajdu vármegye törvényhatóságához a belügyminiszter körrendelete, mely következőleg hangzik:

A jövő évi községi költségvetésekben megállapítandó pótdadó-százalék kiszámításánál, a folyó évre kivetett pótdadók beszedésénél és a törvényhatósági legtöbb adót fizető bizottsági tagok jövő évi névjegyzékének összeállításánál az állami

adókivetési munkálatok késedelme miatt követendő eljárás tárgyában folyó évi augusztus hó 7-én 76061. sz. a kibocsátott körrendeletem pótlásául a címet a legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzékének összeállítására vonatkozólag a következőkről értesitem. A legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításához szükséges — adókimutatásokat 1886. évi XXI. t. cz. 25. § a szerint az adóhivatalok kötelesek minden év augusztus hó 31-ig a törvényhatóság rendelkezésére bocsátani, miután azonban az állami költségvetés hiánya s ennek folytán az állami adók kivetésénél fölmerült késedelem miatt a kir. adóhivatalok a szóban forgó kimutatásokat a jelen évre vonatkozólag folyó évi augusztus 31-ig a törvényhatóságok rendelkezésére már nem bocsáthatják, már pedig az 1886. évi XX. t. cz. 34. §-ának rendelkezése szerint a bizottság választás alá eső tagjainak megválasztása csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására, illetve kiigazítása után történhetik és így a legtöbb adót fizetők névjegyzékének a törvény célzata értelmében is oly időben kell megalapítva lennie, hogy annak alapján a most idézett törvény 33-ik §-ának megfelelően a bizottság választás alá eső tagjai sorában megüresedett helyek még ez év végén betölthetők legyenek, ennelfogva avégből, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazítása iránti intézkedésekellő időben befejezhető legyenek és így a törvényhatósági bizottság törvényszerű kiegészítése fennakadást ne szenvedjen: elrendelem, hogy szóban levő eljárás körül ezuttal kivételesen a kir. adóhivatalok a mult évi kimutatásai veendő alapul és a legtöbb adót fizetők névjegyzékének a kiigazítására a törvényben előirt eljárás ezen alapon teendő folyamatba. Budapest, 1903. augusztus 22. Khuen-Héderváry s. k.

A körrendelet folytán a központi választmányok rövid, formális ülésben megalapítják az ideai virilisek személyében a két törvényhatóság legtöbb adófizetőit a jövő évre. A debreczeni törvényhatóságnak megfelelő számu tagokkal való kibővítésére ezideig nem történtek meg a kezdeményező lépések.

Forrongás a katonaság között.

A közös hadsereg legénységében, akik három évi nehéz szolgálat után ugy is nehezen várták a szeptemberi leszerelés idejét, érthető konsternációt és elkeseredettséget keltett a hadügyminiszter azon rendelete, a melylyel ujévig tartja őket vissza. A kaszárnyákban, szerte az országban valóságos forrongás van. Élesen illusztrálja a katonák hangulatát az alábbi levél, amelyet az egyik nagyvárad ujsághoz irt egy ottani altiszt:

„Ha bennünket visszatartanak, mi altisztek elhatároztuk, hogy nem kinlódunk tovább. Mindenképpen azon leszünk, hogy lefokozzanak bennünket. Így legalább könnyebb a szolgálat. Aztán majd meglátjuk, hogyan boldogulnak altisztek nélkül.”

Ime a legénység — ha ezt a levelet csak az elkeseredettség diktálta is — visszatartásáért megtorlást keres. Bizony, veszedelmes dolog volt a hadvezetőség részéről ezt a megoldást keresni; mert ez a híres szubordinációt romba fogja dönteni. Eddig kötelességüket teljesítik, tehát erejükkel adózó polgárokat vezényeltek, ezennel elégedetleneket, akiket csak az erőszak tud ott tartani. Ebből pedig baj lesz.

Uj és jó állapotban levő legújabb kiadású ódon Tankönyvek

valamint mindenféle iskola író és rajzszerkek kaphatók László Albert és Társa (Hegedüs S. és Sándor I.)

iskolai könyv- és tanszerkereskedésében Debreczenben, főpiacz, a kistemplommal szemben.

A cipészek köszönete.

Az országos cipész kongresszus előkészítő bizottsága kedves kötelességet kíván teljesíteni akkor, midőn mindazoknak — kik a bizottság felkérése folytán a városunkba érkezett kongresszusi kiküldötteket elszállásolni és az elszálláshoz fogataikat a bizottság rendelkezésére bocsajtani szivesek voltak — ezuttal fejezi ki hálás köszönetét. — Megemlítjük még, hogy az országos cipész ipari szakkiállítás már csak néhány napig lesz nyitva.

A debreczeni gazdasági egyesület

1903. év szeptember hó 6-án vasárnap d. e. 10 órakor, a varosháza kistanácstermében rendkívüli közgyűlést tart: A közgyűlés tárgyai: I. Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 208—9212/1903. bkgy. szamu határozata a gazdasági ismétlő iskola felállítására tárgyában, a melynek alapján a városi tanács által megkeresett a debreczeni gazdasági egyesület, hogy a fenti szamu határozatban körülírt 37 holdnyi terület berendezése, felhasználása és módodon leendő kezelésére vonatkozólag rendszeres üzemtervet és kezelési szabályokat dolgozzék ki s az ez irányban tartandó tárgyalásokra 5 teljhatalmu megbízottat jelöljön ki; ezen bizottságba a városi tanács részéről Oláh Károly tanácsnok elnökle alatt Aczél Géza városi főmérnök, Ronsik Lajos főszámvevő, Király Gyula tanácsnok, Csóka Sámuel tanácsnok, Udvarhelyi Géza tb. tanácsnok urak küldettek ki. II. Debreczen sz. kir. város tanácsának 9983—1902. szám alatti határozata, a mely által Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlésének 135/8319—1902. szám alatti a Hortobágy pusztája jövedelmezőbbé tétele ügyében hozott azon határozata folytán, hogy mielőtt a törvényhatósági bizottsági közgyűlés ezen nagyfontosságú ügyben érdemlegesen határozná, szükségesnek, sőt mellőzhetlennek tartja, hogy azokra vonatkozólag a debreczeni gazdasági egyesület is meghallgattassék s véleménye kikérressék: az összes iratok megküldésénél az egyesület felkératik, hogy a Hortobágy pusztája jövedelmezőbbé tétele iránti véleményét terjessze be. III. Esetleges indítványok. Debreczen, 1903. szeptember hó 1. Az elnökség.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simonffy-u. 20.) helyezte át. **Törlesztés** és mindenféle kölcsönök legelőnyösebben eszközöl.

Román kulturális mozgalmak.

(Az „Astra“ gyűlése Magyarcsékén és a román színészet ügye.)

— Levél. —

Két érdekes román gyűlés is volt a napokban.

Az egyik az „Astra“, a román kultúregyesület belényesi fiókjának a gyűlése volt Magyarcsékén. A másik a román színházi társulat közgyűlése volt dr. Vulcan József elnökle mellett Szászsebesen.

Az „Astra“-nak Biharvármegyében két fiókja van. A nagyváradi, melynek Zigre Miklós, a belényesi, melynek, Marienescu György az elnöke.

A belényesi fiókegyesület vasárnap tartotta gyűlését Magyarcsékén.

A magyarcsékei gyűlésre sokan sere-

geltek össze, főként Belényesről és vidékéről. A fiókegyesület vezetősége beszámolt az egyület mult évi működéséről. Főolvasás is volt. Lőbök között dr. Comsea János az iszákosság elleni küzdelemről olvasott fel. Este színelőadás volt „Egy falusi idill“ című román népszínmű került színre. Az egybegyűltek román nemzeti dalokat énekeltek. Az előadás után táncz volt.

Érdekesebb volt a szászsebesi ülés. A román színházi társulat egyelőre nem épített állandó román színházat, hanem vándortársulatot igyekszik szervezni. A társulatnak 331.309 korona vagyona van. Vulcan József kezdeményezésére alakult volt a társulat. A szászsebesi gyűlésen, melyre ezer és ezer román gyűlt össze, dr. Vulcan elnök a román műkedvelő előadások rohamos növekedéséről számolt be. Tavaly 151 műkedvelő előadás, míg 1899-ben csak 23 volt. Valamennyi román darabok kerültek színre, különösen sokszor a Vulcan József darabjai.

A szászsebesi gyűlés kimondta, hogy vándor román színtársulatot fog szervezni. A társulatot vezető Barisean Zakariásnak, egy magyarországi román ifjunak, ki Bukarestben színésziskolát végzett 3000 korona évi stipendiumot szavazott meg, hogy kimenjen Berlinbe s tanulmányozza a modern színpadot.

Ez a Barisean lesz valószínűleg az első magyarországi román színigazgató és rendező. A színházi társulat azoknak a magyarországi román lányoknak és ifjaknak, kiknek színészhetségük van s színpályára akarnak lépni, stipendiumokat fog adni.

A halál.

(Nem fájdalmas.)

Nothnagel bécsi egyetemi tanár hosszabb előadást tartott volt arról, hogy a halál fájdalommal jár-e és hogy a kimulás oly rettenetes e, mint amilyennek sokan tartják. A profesor az ő okoskodásában arra az eredményre jut, hogy a halál majd nem kivétel nélkül fájdalom nélkül jár s annak gondolata az öntudatánál levő betegre megnyugtató. Az emberek, mondja az értekező, különféle betegségekben szenvedhetnek, de csakhamar mindig a szívük miatt halnak meg rendszeren öntudatlan állapotban és igen elgyöngyülve.

A katona, Nothnagel szerint, ha a csatában golyótól kap halálos fejsébet, egyetlen pillanatig sem érez fájdalmat, mert a halál gyorsabban áll be, mintsem a fájdalom inger az öntudat szervéhez, az agyvelőhöz érhetne. A harctéren történő sérüléseknél a fájdalom nem mindjárt jelentkezik s a katona igen sokszor csakis a vér látásakor jön tudtára annak, hogy megsebesült. Hasonlóan fájdalom nélkül következik be a halál, ha a testet például nagy szikladarab morzsolja össze, vagy a kimulást a hóhér bárdja okozza, avagy ha a villámcsapás sújtja agyon. A vízbefultak sem szenvednek sokat, amit majdnem egész határozottsággal meglehet állapítani, mert a félig-meddig megfultak közül már sokat életre hoztak és mert ezek a halál tényleges beálltakor sem érezhettek volna mást, mint amit öntudatlan állapotukig éreztek.

Az ilyen emberek fájdalomról nem igen szólnak s majdnem mind abban egyeznek meg, hogy a halál köszöbén minden gondolatuk valami régi emlékekben összpontosult. A hegyekről lezuhant emberek is azt állítják, hogy amikor zuhanóban voltak s amikor testük összezuhanott semmi fájdalmat nem éreztek, noha megszámlolták, hogy hány

szikláról esnek hány sziklára. Ők is rég elmult dolgokra emlékeztek vissza, de más-különbben kellemesen csengő hangokat hallottak s jóleső érzés vett erőt rajtuk.

Az emberek általában azt hiszik, hogy a legborzalmasabb halál az lehet, mikor a fenevadak marcangolják össze őket. Pedig ez nem igaz, mert azok, akiket összemarcangolva, félholtan szabadítottak ki a vadállatok karmaiból, ugy nyilatkoznak, hogy álomszerű állapotba jutottak és semmi fájdalmas érzésük nem volt. Nothnagel szerint a rémület idézi elő az idegrendszernek azt a jötevő érzéketlenséget, melyet a vadállat támadása okoz. Szintén fájdalom nélkül áll be a halál elvzés esetén is.

De a rendes betegségek révén bekövetkező kimulás sem lehet fájdalmas, ellentétben magával a betegséggel, mely valami gyakran nagy szenvedésekkel jár. Az ember életének, akkora a szervek elfonnyadnak, elsovadnak, minden életműködés lassabb lesz s ezzel megszűnik az élethez való nagy ragaszkodás is. A heveny lázasbetegségekben a baktériumok termelte mérég teszi az idegrendszert érzéketlenné s a beteget a halál gondolatába belenyugtvá.

Az agyvelő ingerlékenysége ugyszólván megbénul s a haldokló beteget álomság lepi meg, amiben benne van az örök pihe-nés utáni vágy. Lassan-lassan minden érzés megszűnik s az élete végső perceihez ért férfi még lángoló szerelme tárgyát sem nézi többé szerelemmel, mert eben az időben a szerelemnek is vége van. Megezik olykor, hogy a haldokló görcsösen rángatózik és kínlódni látszik, ám ő ezt már nem érzi s ebből fájdalom ő reá nem háramlik. A böles természet berendezése szerint olyan hát a végső elmulás, a halál, mint a születés, nem tud róla az illető és nem érez semmit. Az igazi fájdalom és a szenvedés tehát csak arra az időre esik, amely születés és a halál között van s amelyhez a balga ember makacsul ragaszkodik.

CSARNOK.

Régi történetek.

Irta: **Morvay Károly** 48/49-es honvéd huszáraltiszt.

VII.

(Régi urak és régi parasztok.)

Kimentem a hegyre szétnézni, mi természet hagyott a borágakon az esős idő?

A mint így szemlélődve, bandukolva járok a széles hegyi uton, értelmes beszéd ért a fülemhez. A hang felé nézek, két kapás, egy középkorú meg egy öregebb váltott szót egymással. A sűrű levéltől nem vettek észre. A mi jó is volt, mert nem igen huz ma a munkás ember az uri néphez. Ha észre vesznek, abba hagyják a szót.

— Hát csak a mondó vagyok, szólalt meg ismét a középkorú kapás, hogy erős régula kell a gyerekeknek!

— Hisz most is több szabadságra vágytok! Szerintem ez is sok, a mi van az értelmetlen embernek, vette át a szót az idős ember. Lásd én apa, anya nélkül kerültem a hegyek közé (a Királyhágó felé mutatott), vad hegyi mócz lett a gazdám. Jó szívvel, szeretettel bánt velem és ezért a jó szóért hűséggel szolgáltam. Pedig más világ volt még akkor.

— Milyen világ?

— Hát körmös világ! még is megöriztem a nevelő gazdám jószágát . . . Ma,

folytatta keserőséggel hangjában, vándor madár lett a magyar. — A régi birtokos ur kiment a földje hátán, idegenült a helyébe. A zsiros földjét eladta a paraszt (keveselte), idejött, mert a kevésből itt sokat kapott. De soványan fizet. Nem köti ehhez már semmi! Pedig míg a régi röghöz ragaszkodtunk, addig voltunk boldogok ecsém! Ti ma nemzetközi czuczilisták vagytok (vagy mi a kánya? !), de nem magyarok!

Nekem eszembe ötlött erről, a mi velem történt még az ötvenes évek elején. Elmondom!

Sugár fiastornyu község határából kaptam ki a részem. Örömet jöttem, mert a kicsi gyermekkor minden emléke hozzá fűzött. Szegény édes anyám kérve kérte a nagyanyámat:

— Vigye el édes, maga talán feldelgeti? — nagyon gyenge kis ember fiók voltam.

Szerencsémre aratás előtt kaptam át a birtokot. Szép, gazdag volt az élet, így erre kiségitettek, hogy learathattam.

Két négyes ökör iga volt az egész munka erő és ötforint készpénzzel eresztett utnak az édes apám.

Erre az erőre részelttem!

Be üzent a tagkerülő, hogy lovagoljak ki!

A keresztkebe rakott buzatábla mellett állott harmincz falusi gazda szekere.

Kovács Ferencz lett a szószóló!

— Segítségére gyűttünk az oly gazdának. Nem vagyunk ma jobbágyok, de tudjok mi az embőrség!

— Szeretettel elfogadom a szivességet és előre meg is köszönöm, válaszoltam.

Egy nap alatt asztalra is rakták. Én csak szilva szeszszel, friss turóval s puha kenyérral vendégelhettem meg őket.

E lett a fogadj Isten!

Nem is feledtem el a tettöket fogytig! Akkor ha bajba került valaki közülök, nem ment a prókátorhoz, hanem elnézett az udvarba. Ha kár érte: szinte onnat kért és nyert is segítséget, megköszönték, de az uraságot tudniillik az ifju urat a világért se sértették volna meg a mai szokásos szóval: „mijár érte?”

Megmaradt a régi összekötő lélekbeli kapocs.

És a jó emberek nem is igyekeztek azt összetépni.

Orvost az ötödik faluhatárában értek s hogy a fiatal urból: „Tekintetes ur” lett, a betegek az ifju asszonysághoz folyamodtak. (Hogy panasználak be most, mint kuruzslót s hogy birságnak meg érte!); olyan hire lett a fiatal asszonynak, hogy szekérrel is hozták hozzá a beteget és megtörtént, hogy a híres beregi orvos egy volt cselédjének elakarta vágni a lábát. A szegény cseléd asszony azt mondta erre:

— Tesseék megbocsátani, elébb a volt asszonyomnak megmutatom, addig nem hagyom!

Odavitette magát. A fiatal asszony megirtózott a majdnem üszökös nagy sebtől a lába szárán; azonban elkészítette nagyadagban az orvosságot, megadta a használati utasítást (ma is megvan a családnál ez a flastrom) és hat hét mulva gyalogjött át az asszony Beregme gyéből megköszönni!

Ilyen volt a birtokos és a mezei munkások közti viszony az 50 es években.

Szeretet, családiasság, őszinteség és bizalom élt köztök.

Ma mindezeknek árok van és gyűlölség, irigység, urhatnámság rontották meg azóta a vallásos szinmagyar nép lelkét. Eltávolodtak egymástól. És vérkeresztség árán sem fog az összeforrni többé. Idegenek ülték meg

az ősi kuriákat. Idegenekül tekinti őket a nép. De a régi uraik neve, ma is él a lelkükben az öregeknek.

Példával igazolom.

Bekerültem Debreczenbe.

Eppen képviselőválasztás volt. Ödöngtem az utcán. Egyszer csak körülvesznek a polgárok és elkezdnek éltetni: „Éljen Thaly Kálmán!”

Nehezen tudtam az atyafiakat kapacizálni, hogy elmaradjanak tőlem. Nem is hasonlítottunk ennyire egymáshoz.

A Rózsa-teren elkapja a kezem egy fiatal férfi és megcsókolta (nagyot néztek erre a kávé és selyembélű puhaczipó árus nénik) a legény megszólalt:

— Hát nem ösmer már rám a tekintetes uram? Én a Szaniszló István fia vagyok. Ostoros gyerek voltam az udvarban!

— Mi ujság otthon? kérdeztem.

— Nem szolgálhatok vele. Én is ide szakadtam, mint a tekintetes uram... Nincs nekünk már ott, mit keresni! tette hozzá könnyű sóhajjal; de őszinte öröm ült az arcára, hogy láthatott és nekem is nagyon jól esett a ragaszkodása. Megígérttem vele, hogy máskor is felkeres... Tíz éve, hogy debreczeni tanyás ember. Senki se foghatná rá, hogy a Szamosközén született. De a szeretét megmaradt a lelkében, amit a falujából hozott el.

— Intézeti —
leány és fiu kelengyék
az intézetektől kapott
előírás szerint
készen kapható és megrendelhető
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai cég
fehérenemű osztályában
Debreczen, Kistemplom bazár.

968—1903 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. biróságnak V. 2577/9—1902. sz. végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint Nagy Imre részére Zsurzsa Ferencz debreczeni lakostól 350 kor. tőke, ennek 1902. évi szeptember 5-től számítandó 6% kamatai és eddig összesen 113 k. 52 f. perköltség erejéig 1902 évi szeptember hó 23-án biróilag lefoglalt és 747 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1903 évi szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor kezdetét veendő és a debreczeni postakertben Pozsgay Antai szőlőjében megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. augusztus hó 8.

Bódogh Zs. bir. kiküldött.

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít Földvári L. debreczeni első elektro mechanikus. Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Jevításoknál félévi, új berendezéseknél másfélévi díjtalan rendbentartás illetve jótállás biztosítatik. Vidékresoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

A Bosznay-féle nyaraló a sétakertben eladó. Értekezhetni ugyanott vagy a Kossuth-u. divatüzletben.

Tanuló egy igen jó parághoz felvétetik. Czím a kiadóhivatalban.

Ritka alkalom!!
Leszállított árak!
Finom francia batiszt
divatos uj mintákban
27 és 32 kr.
Francia delinek
divatos uj mintákban
37 és 45 kr.
Jó mosó zefirek
15 és 19 kr.
Bosznay J. és Társa
divatáruházában
Debreczen, Kossuth-u. 5.

182—1903. vhsz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. tetz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszéknek 1903. e. V. 10133. sz. végzése következtében Szilágyi Imre ügyvéd által képviselt Takarékos és Hitelintézet debreczeni cég javára Buray János és tsai ellen 100 k. s fűlülékei erejéig 1903. évi augusztus hó 4 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1375 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a derecskei kir. járásbiróság 1903. évi V. 118/2. sz. végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés ennek 1903. évi április hó 12-ikétől járó 6% kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 45 kor. 76 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Derecskén alperesek lakásán leendő eszközlésére 1903. é. szeptember hó 14-ének d. n. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tetz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tetz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Derecskén, 1903. évi augusztus hó 29.

Sipos Gergely kir. bir. végrehajtó.

461—1903.

Árlejtési hirdetmény

A debreczeni izr. hitközség által a József kir. herceg utca 26 és 28 sz. alatt létesítendő új építmények építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az egyes munkák költségei következőleg vannak előirányozva:

1. Föld, köműves és elhelyező munka	31556.20
2. Ács munka	5156.63
3. Bádogos munka	1072.—
4. Asztalos, lakatos, mázó és üveges munka	5596.—
5. Vizvezetési munka	1500.—
6. Légszuszítási munka	1366.—
7. Szobafestő munka	802.—
8. Különböző és előre nem láthatókra	2366.67

Összesen: 49415.50

Levonandó a kikerülő anyag értéke 1915.50
47500.—

azaz negyvenhétezer ötszáz korona.

A munkák csak együttesen adhatnak ki. A versenytárgyalásban résztvehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkaelőirányzati összegének megfelelő 5% bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a hitközségi irodánál **1903. szeptember 7-én d. e. 10 óráig** letenni.

Az ajánlatba hozandó engedmény vagy egységárok számmal és betűvel olvashatóan kiirandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A köllően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok **f. évi szeptember 7-én d. e. 10 óráig** a hitközségi irodához (Kápolnási-u. 1 sz.) nyújthatók be.

A beérkezett ajánlatok folyó évi

szeptember 7-én d. e. 11 órakor a hitközség tanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, köllően fel nem szerelt távirati, vagy utóajánlatok avagy kétséget támasztó kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A hitközség fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessenek.

Minden ajánlattevő ajánlatának felbontásától számítandó 20 napig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1903. aug. 28.

A debreczeni izr. hitközség előljárósága.

Hirdetés.

Az Érmelléki takarékpénztár közhirre teszi, hogy a pénztárába kamatozás végett betett összes készpénzek után az **1094. év január hó 1-től** kezdve 4% kamatot fizet.

Figyelmezteti tehát a betevőket, hogy jogukban áll betéteiket 1904. évi január 1-ső napjáig, alapszabályszerű felmondás mellett visszavenni és aki addig ki nem veszi, annak az intézet 1904. évi január hó 1-től kezdve 4% kamatot fog fizetni.

Székelyhid, 1903. augusztus 31.

Érmelléki takarékpénztár igazgatósága.

Szép, érett

Bocskay kerti SZŐLŐ

kilónként 16 krajczárért

kaptható

Hunyady (Kisvárad) utca 3. sz. alatt.

Gróf Dégenfeld József és dr. Balányi Miklós

Erzsébet szőlő telepének elárusító helyisége

DEBRECZENBEN

Simonffy-utcza 1-ső számú városi bérház 3-ik sz. bolthelyiségében

MEGNYILT

s naponként

friss csemege szőlő

olesón kapható.

3013—1903 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy Emerich Arnold végrehajtonak özv. Takács Istvánné Kiss Zsuzsanna ellen folytatott végrehajtási ügyben a debreczeni kir. tvszék a debreczeni kir. járásbírószék területén levő, a debreczeni 2334. sz. tjkvben A. I. 2466 hrsz. alatt felvett belsegre, az ezen ingatlan fele részére özv. Takács Istvánné javára bekebelezett életfogytig tartó haszonélvezeti jog fentartásával 2808 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogantatására határidőül **az 1903. év szeptember 24-ik napjának d. u. 3 óráját** e kir. tvszék árverési termébe kitzte azzal, hogy a mennyiben ezen ingatlan vételára a 600 korona összeget el nem érné, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a haszonélvezeti jog fentartása nélkül a kitzött napon elárvereztetik.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10% készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Debreczen, 1903. évi június 16-án.

Hegedüs kir. tszéki bíró.

KATZ HERMAN

férfi és fiu ruha raktára.

Alapított 1875-ben

Debreczen,

Piacz-utca 43 sz. a.

Dréher féle sörcsarnok mellett.

Igentisztelt vevőimnek szives tudomására hozom, hogy

fiu és gyermekruha raktáramat

tetemesen **megnagyobbítottam** és a legjobb és a legizlésesebb készítményeimmel óriási választékban elkészülve, nézek a **közélgő iskola évelé.**

Együttal tisztelettel tudatom, hogy férfiruha raktáram részére az előállítással teljesen elkészültem.

Saját készítményeimből, a melyek tulnyomólag magyar műhely szötte szöveteiből és elismert kitűnő szabással készültek, különösen kiemelendők: a kamgaruférfi öltönyök, téli kabátok, világi és papi felöltők, szörmével bélelt kabátok, bundák és kocsiköpenyek stb.

Szives további pártfogását kérve

teljes tisztelettel

Az összes őszi és téli szövetek, mérték utáni rendelésekre már raktáron vannak.

KATZ HERMAN

Piacz u. 43. a Dréher sörcsarnok mellett.